

Sexe intercrural

LLIBRES / POESIA / 6 NOVEMBRE, 2018

S abem que el principal manuscrit, provinent de Constantinoble, arriba d'alguna manera a la biblioteca dels electors del Palatinat, a Heidelberg, pel cap baix l'any 1606. Que setze anys després Maximilià de Baviera l'oferirà com a regal al papa Gregori XV, i que és a Roma on el manuscrit quedarà dividit en dos volums d'extensió desigual. El 1797, Napoleó se'ls enduu a França, però, a la seva caiguda, només una de les parts, la més extensa, torna al seu lloc, a Heidelberg. Hi és encara avui; concretament, sota la identificació de *Cod. gr. 23*.

Aquesta és només una petita part dels contratemps que deu haver sofert l'anomenada *Antologia Palatina*: un recull de poemes breus que abasta gairebé totes les èpoques de la literatura grega antiga a partir de la mort d'Alexandre. Cadascun dels llibres aplega els poemes segons la seva temàtica (poemes dedicats, eròtics, endevinalles, etc.) i n'és especialment conegut el dotzè, dedicat a la *Musa dels noiets*: és a dir, a l'amor de caire pederàstic. És justament aquest llibre que fa poc que va desembarcar —*sailing from Byzantium*— a les llibreries catalanes sota el nom d'*Eros gai (Antologia Palatina, llibre XII)* amb el segell de qualitat, o més encara, denominació d'origen, de l'editorial Adesiara. Com tota la literatura antiga, el fet que avui *Eros gai* ens arribi com a novetat editorial no deixa de ser una mena de miracle: per les vicissituds del manuscrit, com es veu més amunt, i per l'aposta d'uns editors que saben que no hi ha literatures mortes, sinó traductors que

maten. Conscients del repte, Jaume Juan Castelló (com a traductor) i Sergi Grau (per la introducció) han fet una feina que el lector sabrà valorar des de la primera pàgina de la introducció fins a l'última flor de la *garlanda*.

Eros gai és, entre moltes altres coses, un llibre amb què es pot sortir de festa. De nit, al Gaixample, es pot dur un llibre: aquest. Així, quan se us posi a tret un nou Lisània, guapo i promiscu, li llegireu aquell famós epigrama de Cal·límac: «Detesto el poema cíclic, i no m'agraden / els carrers plens de gent atrafegada. / Tampoc no m'interessa un amant en perpètua exposició, i mai no bec / en una font. Em desagrada tot allò que és públic. / Ets guapo, Lisània, més guapo que cap altre, però no he acabat de dir-ho / i l'eco ja respon: "El posseïx un altre".» Ahir com avui, l'amant posseït pel foc del desig amorós (*Eros*) no vol ser traït per l'amat, crema per ell i l'arriba a comparar amb els déus. Alhora, però, tampoc no vol satisfer el seu desig sense un combat previ: recordem que, com diu Ovidi, tot amant és un soldat. I els entrebancs, ja ho sabem, acreixen el desig. La metàfora de l'adult com a caçador i el noieta com a presa és només un dels molts tòpics que, amb múltiples variacions, es repeteixen al llarg del llibre. Escriu també Cal·límac: «A la muntanya, Epicides, el caçador està atent al moviment / de qualsevol llebre i segueix el rastre de les daines; / s'exposa a la gebrada i a la neu. Però si algú li diu: / "Aquí tens un animal ferit", no li fa cas. / Semblant és el meu amor. Persegueix tot allò que li fuig, / però quan se li posa a tret sense gens de resistència, passa de llarg.»

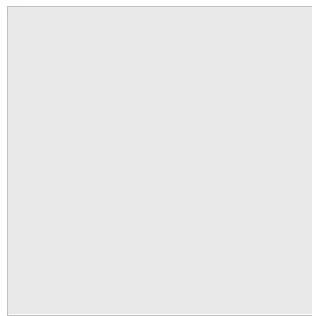
Manual per lligar a la *ovidian way* o florilegi erudit, el cas és que el llibre aclareix molts dubtes i desmunta força més mites sobre aquesta institució de l'educació grega que va ser la pederàstia. Entre altres coses, el lector descobrirà que el sexe anal era força menys habitual en aquesta mena de relacions mestre-alumne que no pas el sexe intercrural (*inter crures*, entre les cuixes). O que la temudíssima aparició del pèl era considerada el punt final d'aquesta pràctica, acotada per als joves entre els dotze i els disset anys. El plaer mateix havia de ser desterrat per part de qui prenia el rol passiu: gaudir d'entomar era considerat un deshonor. Tot això es pot llegir de manera molt més detallada en la magnífica introducció de Sergi Grau.

Pel que fa als poemes, el gruix d'èpodes i autors representats (amb una especial preeminència d'Estrató de Sardes, obertament homosexual més que no pas pederàstic, però amb fins a vint-i-vuit poemes més, sense comptar les composicions anònimes) no deixa d'omplir un buit importantíssim en la poesia de temàtica homosexual. Els epigrames d'*Eros gai* són un pont entre l'anterior poesia grega lírica arcaica, sobretot la d'Anacreont, i la poesia homoeròtica moderna, i com abans i després, ens parlen des de la individualitat que avui identifiquem, qui sap si encertadament, amb la poesia de «l'experiència». C. P. Cavafis, Sandro Penna o Eugenio de Andrade podrien ser en aquesta tria, a estones plena de tòpics literaris, però amb espurnes que enlluernen el lector modern. Sens dubte la traducció de Jaume Juan, propera i brillant, ha ajudat que aquest llibret, que fa molts segles devia sortir amb algun vaixell, provinent de Constantinoble, arribi avui a bon port.

ADRIÀ TARGA | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Tarragona, 1987). És llicenciat en Filologia Clàssica i treballa a l'educació secundària. Ha publicat els llibres de poemes *L'exili de Constanca* (Cossetània, 2008), *Boques en calma* (Edicions 62, 2010; Premi Gabriel Ferrater de Sant Cugat), *Ícar* (Edicions Poncianes, 2015) i la plaquette *Liorna* (Els papers d'íscols, 2015). També ha traduït del galleg *Celebració* de Gonzalo Hermo (Godall, 2016) i té poemes publicats a *Amors sense casa* (Angle, 2018), antologia LGBTQ de la poesia catalana.

Articles relacionats

Homer per a uns felicos molts**John Ashbery: tres poemes, dos llibres, una nota****Introbables, V: El poema de Gilgamesh**

[Llibres](#)
[Cultura](#)
[Nosaltres](#)
[Contacte](#)

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

[Política de privacitat](#)
Copyleft

© LA LECTORA 2018